

НАРОДНА БАНКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 47 став 1 точка 6, а во врска со член 19 став 1 точка 1 од Законот за Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 158/10 и 123/12), Советот на Народната банка на Република Македонија донесе

О Д Л У К А **за благајничките записи** **(неофицијален пречистен текст)¹**

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

1. Со оваа одлука Народната банка на Република Македонија (во понатамошниот текст: Народната банка) ги утврдува условите и начинот за издавање, тргување и исплата на благајничките записи на Народната банка, во денари (во понатамошниот текст: благајнички записи).

2. Издавањето благајнички записи опфаќа првична продажба на благајнички записи од страна на Народната банка преку спроведување на аукции на благајнички записи.

Право на учество на аукциите на благајнички записи имаат сите банки и филијали на странски банки, коишто имаат дозвола за основање и работење, односно дозвола за отворање и работа издадена од гувернерот на Народната банка (во понатамошниот текст: банките).

II. АУКЦИИ

3. Во согласност со целите и насоките на монетарната политика, а во зависност од тековните движења на финансиските пазари, гувернерот го утврдува типот на тендер за спроведување аукција на благајнички записи: тендер со износи или тендер со каматни стапки.

4. При тендер со износи, се утврдува каматната стапка и може да се ограничи износот на аукцијата или да се утврди неограничен износ на благајнички записи.

Банките аукцираат само со износи (номинален износ на благајнички записи).

Во случај на тендер со износи и при утврден ограничен износ на благајнички записи, Народната банка може да утврди начин на формирање на понуди од банките според процентуалното учество на обврските на банката во домашна валута без валутна клаузула од основата за пресметување на

¹ Ова претставува неофицијален пречистен текст на Одлуката за благајничките записи. Неофицијалниот пречистен текст на Одлуката за благајничките записи се состои од: Одлука за благајничките записи („Службен весник на Република Македонија“ бр.166/13), Одлука за дополнување на Одлуката за благајничките записи („Службен весник на Република Македонија“ бр.30/15), Одлуката за изменување и дополнување на Одлуката за благајничките записи („Службен весник на Република Македонија“ бр.35/15) и Одлуката за изменување на Одлуката за благајничките записи („Службен весник на Република Македонија“ 148/15).

задолжителната резерва, во вкупните обврски на банкарскиот систем во домашна валута без валутна клаузула од основата за пресметување на задолжителната резерва, за периодот на исполнување, којшто започнува на денот на аукцијата. Во овој случај, износот на понудата на банката е најмногу до износот добиен со примена на соодветното процентуално учество во износот на благајнички записи утврден во Проспектот (намален за износот на достасани благајнички записи на Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје). Македонска банка за поддршка на развојот АД Скопје, којашто нема обврска за задолжителна резерва согласно Законот за Македонската банка за поддршка на развојот („Службен весник на Република Македонија“ бр. 105/09), учествува на аукцијата со износот на достасани благајнички записи.²

Во случај на примена на начин на формирање на понуди од банките согласно став 3 од оваа точка, Народната банка пред аукцијата ги известува банките за максималниот износ на понуда по банка.

5. При тендер со каматни стапки, се утврдува износот на благајнички записи и може да се утврди максимална каматна стапка (минимална цена).

Банките аукцираат со износи (номинален износ на благајнички записи) и со цена (каматна стапка), наведена со точност од четири децимали.

Цената на 100 единици номинална вредност на благајничките записи се пресметува по формулата:

$$C = 100 * \frac{1}{1 + \frac{KS * D}{36000}}$$

каде што,

C = цена на 100 единици номинална вредност на благајничките записи;

KS = годишна каматна стапка (во%);

D = број на денови на достасување.

Банката може да достави повеќе понуди за учество на аукцијата, со различна цена (каматна стапка).

6. Народната банка спроведува редовни аукции согласно со утврден Календар, којшто се објавува најмалку еден месец пред почетокот на тековната година на интернет-страницата на Народната банка.

По исклучок, од став 1 на овој член, Народната банка може да спроведе вонредна аукција. Народната банка ги известува учесниците за времето на одржување на вонредната аукција по телефонски пат.

Прспект

7. Народната банка, преку Електронскиот систем на Народната банка за пазарни операции (во понатамошниот текст: Електронскиот систем), доставува проспект до сите банки, во кој се наведени условите за учество на аукцијата.

8. Во Проспектот се наведуваат:

- датумот на одржувањето на аукцијата;
- времето на одржувањето и времето на приемот на понуди за учество на аукцијата;
- типот на тендерот за спроведување на аукцијата;
- ознаката на аукцијата во следниот формат: ЦБYYYY/NNN-DDD, при што:

² Во точка 4 ставот 3 влегува во сила на 8-ми септември 2015 година, а се применува од 16-ти септември 2015 година.

- ЦБ означува дека станува збор за записи на централната банка;
- YYYY означува година кога записите се издадени;
- NNN е реден број на аукцијата и
- DDD означува број на денови на достасување на благајничките записи.
- датумот на достасување на благајничките записи;
- износот на благајнички записи;
- цената наведена со точност од четири децимали, кај тендер со износи или тендер со каматни стапки со утврдена минимална цена;
- и
- минималниот износ на поединечната понуда и износот на заокружувањето.

Во Проспектот може да се наведат и:

- максималниот износ на поединечната понуда, изразен како процент од понудениот износ на аукцијата;
- минималната разлика помеѓу поединечните цени на понудите на секоја банка.

Понуди за учество на аукција

9. Банките доставуваат понуди за учество на аукцијата преку Електронскиот систем, со користење на сопственото корисничко име и лозинка. Во времето за прием на понудите, Народната банка нема увид во податоците кои банките ги наведуваат во понудите.

Доставените понуди се неотповикливи по истекот на утврдениот термин за прием на понуди.

10. Понудите коишто не ги исполнуваат условите предвидени во оваа Одлука не се прифаќаат.

Принципи на распоредување на понудите

11. Зависно од типот на тендерот, понудите се распоредуваат според одредени принципи.

Во случај на тендер со износи, кога вкупната побарувачка ја надминува понудата, понудите се распоредуваат сразмерно на аукцираниот износ (принцип на сразмерна распределба). Доколку износот на аукцијата на благајнички записи е неограничен, понудите на банките се прифаќаат во целост.

Во случај на тендер со каматни стапки, понудите се распоредуваат според понудената цена (каматна стапка) почнувајќи од највисоката цена (најниска каматна стапка) - принцип на приоритет на понудената цена (каматна стапка). Доколку се случи повеќе банки да понудат иста најниска прифатена цена (каматна стапка), а вкупната побарувачка ја надминува понудата, понудите се распоредуваат сразмерно на аукцираниот износ (принцип на сразмерна распределба).

Понудите се распоредуваат согласно со принципот на сразмерна распределба по формулата:

$$P = A * (V_2 / V_1)$$

каде што,

P= прифатен дел од понудата на банката (од понудата со најниска прифатена цена);

A= понуда на банката (понуда на банката со најниска прифатена цена);

V_1 = вкупен аукциран износ од сите банки (вкупен аукциран износ на банки со еднаква најниска прифатена цена);

V_2 = вкупен износ кој Народна банка ќе го прифати (вкупен износ од понудите по најниска прифатена цена).

Доколку при сразмерната распределба, како резултат на математичко заокружување на распоредените износи, се јави потреба од зголемување на реализираниот износ, реализираниот износ може да се зголеми во однос на понудениот износ.

Резултати од аукција

12. За резултатите од аукцијата банките се известуваат преку Електронскиот систем, а истите се објавуваат и на интернет страната на Народната банка.

Во случај на тендер со каматни стапки, резултатите од аукцијата содржат податоци за вкупниот реализиран износ, за пондерираната (просечна) цена (каматна стапка) на аукцијата, како и за минималната и максималната цена (каматна стапка) од прифатените понуди.

Пондерираната (просечна) цена се пресметува по формулата:

$$\text{Пондерирана цена} = \frac{\sum_{i=1}^n C_i * P_i}{\sum_{i=1}^n P_i}$$

каде што,

C = цена на прифатена понуда;

P = износ на прифатена понуда;

n = број на прифатени понуди.

Во случај на тендер со износи, резултатите од аукцијата содржат податоци за вкупниот реализиран износ.

13. Секоја банка има пристап до сопствените резултати од аукцијата, преку Електронскиот систем.

Резултатите од аукцијата содржат прифатени и/или неприфатени понуди.

Прифатените понуди се реализираат според понудените услови и во согласност со резултатите од аукцијата.

14. – се брише.

Уплата и евиденција на благајнички записи

15. Банките се должни да извршат уплата на дисконтираниот износ на благајничките записи од прифатените понуди на сметка на Народната банка, на денот на аукцијата.

Дисконтираниот износ се пресметува по формулата:

$$DI = \frac{NI * C}{100}$$

каде што,

DI - дисконтиран износ;

MI - номинален износ;
C - цена.

16. По извршената уплата од страна на банките, Народната банка ги евидентира благајничките записи во депозитарот на благајнички записи кај Народната банка.

На барање на банките, Народната банка издава потврда за сопственоста на благајничките записи.

17. Доколку банката не уплати соодветен износ на средства во висина на прифатените понуди на аукцијата, Народната банка нема да ги регистрира благајничките записи во депозитарот за износот на неуплатените средства и ќе пресмета законска казнена камата на вкупниот износ, кој банката била должна да го уплати.

Банката е должна да ја плати казнената камата согласно со став 1 од оваа точка, првиот работен ден од денот на настанувањето на обврската.

Народната банка има право да го ограничи учеството на аукција на благајнички записи на банка, која не уплатила соодветен износ на средства, согласно став 1 од оваа точка.

Нарушување на процесот на аукција

18. Процесот на аукција на благајнички записи може да се наруши поради:

- Прекин на електричното напојување;
- Нефункционирање на комуникациската опрема и серверите;
- Дејство на виша сила (*vis major*).

При настанување на кој било од наведените ризици, аукцијата на благајнички записи се поништува. Народната банка дополнително ги известува банките за датумот и времето на одржување на следната аукција на благајнички записи.

19. Во случај на технички проблеми при користење на Електронскиот систем, банките се известуваат за проспектот и резултатите од аукцијата преку телефон, телефакс или друг начин на известување. Банките ги доставуваат понудите за учество на аукција на благајнички записи преку електронска пошта, телефакс или друг начин на писмено известување.

III. ТРГУВАЊЕ И ИСПЛАТА

20. Со благајничките записи може да се тргува на секундарниот пазар помеѓу банки.

Тргувањето со благајничките записи на секундарниот пазар се врши заклучно со работниот ден кој му претходи на денот на достасувањето на благајничките записи.

Гувернерот донесува Упатство за порамнување на трансакции со издадени благајнички записи.

21. На денот на достасувањето на благајничките записи, Народната банка врши исплата на номиналниот износ на благајничките записи.

IV. ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

22. Со влегување во сила на оваа одлука престанува да важи Одлуката за издавање, тргување и исплата на благајничките записи на Народната банка на Република Македонија („Службен весник на Република Македонија“ бр. 42/11).

23. Оваа одлука влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

**Гувернер
и претседавач
на Советот на Народната банка на
Република Македонија
Димитар Богов**